

มาตรการเพื่อป้องกันและควบคุมการระบาดของ “โรคไหม้ข้าว” ปี ๒๕๖๒/๖๓

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันได้เกิดการระบาดของโรคไหม้ข้าวในหลายพื้นที่ของประเทศ โดยเฉพาะการเกิดโรคไหม้คอรวง ประกอบกับช่วงนี้สภาพอากาศมีความแห้งในตอนกลางวันและชื้นจัดเนื่องจากฝนตกชุกในเวลากลางคืน ช่วงน้ำค้างยาวนานถึงตอนสาย อุณหภูมิทั่วทุกภาคต่ำสุดที่ ๒๔ - ๒๗ องศาเซลเซียส ซึ่งเหมาะสมต่อการเกิดโรค ประกอบกับมีลมแรงทำให้เกิดการแพร่กระจายของโรคได้ดี ดังนั้น เพื่อป้องกันและควบคุมสถานการณ์การระบาดของโรคไหม้ข้าวไม่ให้เกิดการระบาดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตข้าวของเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร ได้วิเคราะห์สถานการณ์และศึกษาข้อมูลแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันและลดการระบาดของโรคไหม้ข้าวมาดำเนินการเพื่อป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคไหม้ข้าว ดังนี้

๑. มาตรการเฝ้าระวังและการป้องกันก่อนเกิดการระบาด สำหรับข้าวปลูกใหม่ ข้าวระยะกล้า และระยะแตกกอ

๑.๑ ตรวจสอบข้อมูลสภาพอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยา และข้อมูลสภาพแวดล้อมจากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเครื่องมือวัดอุณหภูมิ ความชื้นของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในพื้นที่ เมื่อพบว่าสภาพแวดล้อมมีอุณหภูมิระหว่าง ๒๒ - ๒๘ องศาเซลเซียส ความชื้นมากกว่าร้อยละ ๘๐ น้ำค้างแรง และมีหมอกจัด ซึ่งเป็นสภาพที่เหมาะสมต่อการระบาดของโรคไหม้ ให้สำรวจแปลงหากพบอาการของโรคให้แจ้งเตือนภัยในพื้นที่เพื่อเตรียมการจัดการอย่างเหมาะสมต่อไป

๑.๒ สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว และแปลงปลูกข้าวของตนเองอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ จำนวน ๑๐ จุด จุดละ ๑๐ ต้น/กอ เมื่อเริ่มพบลักษณะเป็นแผลคล้ายรูปตาขอบแผลสีน้ำตาลกลางแผลมีสีเทา อาจเห็นเป็นวงซ้อนๆ กันที่กลางแผลเป็นอาการของโรคไหม้ หากพบอาการนี้โดยเฉลี่ยบนใบข้าว ๑ - ๒ แผล/จุด ให้รีบแจ้งเตือนภัยการระบาดในพื้นที่ และแจ้งสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อดำเนินการควบคุมและรายงานพื้นที่ระบาดต่อกรมส่งเสริมการเกษตรอย่างต่อเนื่องจนกว่าการระบาดจะสิ้นสุด

๑.๓ ใช้ปุ๋ยเคมีตามคำแนะนำที่สอดคล้องกับระยะการเจริญเติบโตของพืช และมีความเหมาะสมกับสภาพของดินในแต่ละพื้นที่ ไม่ใส่ปุ๋ยที่ให้ไนโตรเจนสูงเกินไป

๑.๔ ผสมเชื้อราไตรโคเดอร์มาพร้อมกับการปล่อยน้ำในนาข้าว อัตรา ๒ กิโลกรัมต่อไร่ หรือผสมกับปุ๋ยอินทรีย์หว่านในนา อัตรา เชื้อสด : ไร่ข้าวละเอียด : ปุ๋ยอินทรีย์ ในสัดส่วน ๑ : ๔ : ๑๐๐

๑.๕ ฟันเชื้อราไตรโคเดอร์มา ให้ทั่วแปลงนา อัตราเชื้อสด ๑ กิโลกรัม / น้ำ ๒๐๐ ลิตร ทุก ๑๕ วัน จะสามารถป้องกันการระบาดของโรคไหม้ได้

๒. มาตรการควบคุมการระบาด/การจัดการระหว่างการระบาด

สำหรับข้าวทุกระยะที่พบการเกิดโรค (ยกเว้นระยะออกรวง ใกล้เก็บเกี่ยว)

๒.๑ งดการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนสูง เช่น ปุ๋ยยูเรีย เพื่อไม่ให้เกิดการระบาดรุนแรงมากขึ้น

๒.๒ ฟันเชื้อราไตรโคเดอร์มา ให้ทั่วแปลงนา อัตราเชื้อสด ๑ กิโลกรัม / น้ำ ๑๐๐ ลิตร ทุก ๗ วัน จะสามารถลดการระบาดของโรคไหม้ได้

๒.๓ ใช้เชื้อแบคทีเรียปฏิชีวนะ บีเอส (BS; *Bacillus subtilis*) พันธุ์ตามคำแนะนำในฉลาก

๒.๔ หากพบโรคใหม่มีอาการรุนแรง พบแผลไหม้ ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ใบ (สำหรับข้าวพันธุ์ค่อนข้างต้านทาน/ทนทาน) หรือร้อยละ ๕ ของพื้นที่ใบในข้าวพันธุ์อ่อนแอ เช่น ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ กข๑๕ และกข๖ ควรพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา ได้แก่ ไตรไซคลาโซล หรือ คาซูกาไมซิน หรือ อีดีเฟนฟอส หรือ ไอโซโพรโทโอเลน หรือ คาร์เบนดาซิม ตามอัตราที่ระบุ และปรึกษาเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือ ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชในพื้นที่

๒.๕ หากต้องการปลูกข้าวทดแทนต้นกล้าที่เป็นโรคใหม่รุนแรงจนแห้งตาย ควรกำจัดต้นข้าวที่เป็นโรคออกจากแปลงนา เพื่อป้องกันการระบาดต่อเนื่องในข้าวที่ปลูกใหม่

๒.๖ หมั่นสำรวจแปลงอยู่เสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เนื่องจากต้องรีบป้องกันกำจัดก่อนจะระบาดไปสู่ข้าวระยะตั้งท้อง - ออกรวง ซึ่งจะทำให้การป้องกันกำจัดเป็นไปได้ยากและมีโอกาสส่งผลเสียหายต่อผลผลิต

สำหรับข้าวระยะออกรวง ใกล้เก็บเกี่ยว

๒.๗ พ่นเชื้อราไตรโคเดอร์มา ให้ทั่วแปลงนา อัตราเชื้อสด ๑ กิโลกรัม / น้ำ ๑๐๐ ลิตร ทุก ๗ วัน เพื่อป้องกันการระบาดขยายพื้นที่ เร่งดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยเร็วที่สุด และไม่เก็บพันธุ์ข้าวมาใช้ในฤดูกาลถัดไป

๓. มาตรการป้องกันการระบาดในฤดูถัดไป

๓.๑ ใช้พันธุ์ข้าวค่อนข้างต้านทานโรคใหม่ ดังนี้

- ภาคกลาง ได้แก่ สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๖๐ ชัยนาท ๑ ปราจีนบุรี ๑ พลายงาม และข้าวเจ้าหอมพิชฌุโลก ๑ (ข้อควรระวังสำหรับข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๖๐ และชัยนาท ๑ ที่ปลูกในภาคเหนือตอนล่าง พบว่าแสดงอาการรุนแรงในบางพื้นที่และบางปี โดยเฉพาะเมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการเกิดโรค)

- ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ข้าวเจ้าหอมพิชฌุโลก ๑ สุรินทร์ ๑ เหนียวอุบล ๒ สันป่าตอง ๑ ทางยี ๗๑ กุ่มเมืองหลวง ขาวโป่งไคร้ น้ำรู่ และกข ๓๓

- ภาคใต้ ได้แก่ ดอกพะยอม และกข ๕๕

๓.๒ จัดหาเมล็ดพันธุ์จากหน่วยงานราชการ แหล่งเมล็ดพันธุ์ที่ทางราชการรับรอง หรือบริษัทเอกชนที่เชื่อถือได้ อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ๑.๕ - ๒.๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อให้แปลงข้าวมีการถ่ายเทอากาศดี และเปลี่ยนพันธุ์ข้าวทุก ๆ ๒ - ๓ ฤดูปลูก

๓.๓ คลุกหรือแช่เมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา ได้แก่ ไตรไซคลาโซล หรือ คาซูกาไมซิน หรือ คาร์เบนดาซิม หรือ โพรคลอราซ ตามอัตราที่ระบุ หรือคลุกเมล็ดด้วยสารละลายเชื้อราไตรโคเดอร์มาก่อนปลูก

๓.๔ ปรับปรุงบำรุงดินโดยไถกลบตอซังแทนการเผาฟางและทำนาไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี

๓.๕ งดการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนสูง เช่น ปุ๋ยยูเรีย เพื่อไม่ให้เกิดการระบาดรุนแรงมากขึ้น โดยให้ใส่ปุ๋ยตามอัตราแนะนำ หรือตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๖ ไม่ใช้เมล็ดพันธุ์จากแปลงที่มีประวัติการระบาดของโรคใหม่มาก่อน

หมายเหตุ : สามารถขอข้อมูล หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร/โทรสาร : ๐๒ ๙๕๕ ๑๖๒๖ หรือ ๐๒ ๙๕๕ ๑๕๑๔

e-mail : doae_pmd@hotmail.com